

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

VN/728/2020-VM-1

Hallituksen esitys eduskunnalle listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi

Luonnostellun ehdotuksen taustalla on edellisen hallituksen vuonna 2018 tekemä linjaus, jonka mukaan ”valmistellaan Suomen malli listaamattomien startup-yritysten henkilöstön osakeomistuksen helpottamiseksi. Mallin tavoitteena on, että optio-omistuksista saatavaa voittoa verotetaan pääsääntöisesti pääomatulona ja vero maksetaan vasta silloin, kun mahdollinen voitto realisoituu.”

Esitysluonnoksessa ehdotetussa mallissa listaamattomille yhtiöille annettaisiin mahdollisuus tarjota työntekijöilleen merkittäväksi verotuksellisesti edullisesti yhtiön osakkeita. Edellytyksenä olisi muun muassa, että etu olisi henkilöstön enemmistön käytettävissä.

SAK ei pidä hyvänä, että työnantaja kannustetaan korvaamaan palkkaa osakkeilla. Työsuhteen perusteella saatava etu tulee verottaa ansiotulona. Yrittäjän riskin siirtäminen työntekijöille voi konkurssitilanteessa johtaa työpaikan menetyksen lisäksi myös osakkeissa olevien säästöjen menetykseen. Henkilöstön palkitsemisen nykyinen verokohtelu on oikeudenmukainen, eikä uusia verosuunnitteluun kannustavia keinoja tarvita. Lisäksi veropohjaan ei pidä tehdä aukkoja, joiden kokoa on hyvin vaikea arvioida.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan hallitusohjelmasta poiketen, että uusi henkilöstön palkitsemisen malli koskisi kaikkia listaamattomia yrityksiä eikä vain kasvuyrityksiä. SAK katsoo, että veroedun kohdentaminen kaikkiin listaamattomiin yhtiöihin entisestään kasvattaa yritysten kynnystä listautua pörssiin. Kynnystä tulisi päinvastoin alentaa.

Jos henkilöstöantien verokohtelua halutaan kuitenkin muuttaa, muutos tulee rajata tarkoin niin kuin Ruotsissa. Veroetu tulee kohdentaa vain pieniin alkuvaiheen startup-yrityksiin, jotta ne voivat houkutella huippuosajia. Näin verosuunnittelumahdollisuuksien laajeneminen voidaan kohdentaa mahdollisimman pieneen ryhmään. Säännösten tarkka rajaaminen johtaa väistämättä verotuksen monimutkaistumiseen ja tulkintaongelmiin. Tämä tulee kuitenkin hyväksyä hintana merkittävästä poikkeuksesta työsuhteen perusteella saatujen etujen verotuksessa.

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

9.4.2020

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että osakkeen arvostamisessa käytettäisiin nettovarallisuuteen perustuvaa matemaattista arvoa. Nykytilanteeseen verrattuna veroetua syntyisi, jos matemaattinen arvo alittaisi osakkeen käyvän arvon yli kymmenellä prosentilla. Matemaattinen arvo on usein huomattavasti käypää arvoa alempi esimerkiksi startup- ja kasvuyrityksissä. Ero voi olla suuri myös toimintansa jo vakiinnuttaneissa yhtiöissä, jotka tekevät hyvää tulosta ja joiden toiminta ei edellytä suuria investointeja.

Kasvuyritysten henkilökunta on kansainvälistä ja on siksi mahdollista, että osakkeen käyvän arvon ja matemaattisen arvon ero ei tule missään vaiheessa verotetuksi Suomessa. Jos verovelvollinen on muuttanut ulkomaille ennen osakkeiden myyntiä, myyntiä verotetaan verosopimusten mukaisesti asuinvaltiossa. Suomella ei olisi verotusoikeutta myyntivoittoon. SAK:n mielestä kasvuyritysten henkilöstöantien verokohtelun keventäminen edellyttää, että Suomessa toteutetaan myös luonnollisten henkilöiden maastapoistumisverotus (exit tax).

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että luovutusvoittoa laskettaessa voidaan lisäksi soveltaa hankintameno-olettamaa. Tämä kasvattaisi veroetua entisestään. SAK korostaa, että osakkeita myytäessä hankintamenoksi tulee katsoa osakkeiden merkintähinta, jotta edullisesta merkintähinnasta saatu etu tulee verotetuksi pääomatulona.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry